

Ydelsesbeskrivelse Takst 1

SEL § 108 tilbud

1. Formål og pladsantal

Formålet med botilbud for voksne mennesker med funktionsnedsættelsen døvblindhed og høretab er at tilbyde et længerevarende botilbud, hvor den enkelte trives og udvikles samt opnår og bevare størst mulig grad af selvstændighed og indflydelse på og mestring i eget liv og omgivende samfund. Grundlaget herfor er at skabe et trygt og respektfuldt miljø, med fokus på at se den enkeltes udfoldelsesmuligheder og tilpasse den socialpædagogiske indsats og de fysiske rammer til den enkelte beboers behov. Der er fokus på det taktile, auditive og visuelle miljø i forhold til kommunikation og på at skabe mulighed for socialt samvær med ligestillede både i tilbuddet og i det omgivende nærmiljø.

2. Målgruppe

Målgruppebeskrivelse:

Borgere med medfødt døvblindhed, som har varierende behov for social- og specialpædagogisk bistand i form af kommunikativ støtte, guidning, tolkning og vejledning i forhold til strukturering af hverdagen, praktisk hjælp ved personlig hygiejne, måltider, praktiske opgaver samt evt. pleje i forhold til fysisk handicap og andre funktionsnedsættelser.

Borgere med kombineret syns- og hørenedsættelse der har yderligere funktionsnedsættelser, og som har behov for et tilbud med fokus på totalkommunikation, herunder taktile tegn/tegnprog, konkrete, referenceobjekter m.m. De kan f. eks være diagnosticeret med Usher Syndrom.

Borgere med høretab. Herudover kan målgruppen have andre funktionsnedsættelser, som f.eks. andre kommunikationshandicap, fysiske og/eller psykiske funktionsnedsættelser. Der er tale om en målgruppe med behov for social- og specialpædagogisk bistand i form af kommunikativ støtte, guidning, tolkning og vejledning i forhold til strukturering af hverdagen.

I tillæg til ovenstående tilbydes indsatser til borgere med nedenstående problematikker:

- Borgere med blindhed/synsnedsættelser og andre funktionsnedsættelser, som har behov for et tilbud med fokus på totalkommunikation, herunder taktile tegn/tegnprog, konkrete, referenceobjekter m.m.
- Borgere med kommunikative vanskeligheder, som har behov for et tilbud med fokus på totalkommunikation, herunder taktile tegn/tegnprog, konkrete, referenceobjekter m.m.
- Borgere med én eller flere af ovenstående vanskeligheder samt autisme, hvor autisme ikke er hovedproblematik.

Borgere med én eller flere af ovenstående vanskeligheder samt psykisk sårbarhed eller psykiske udfordringer, men hvor psykiske problemstillinger ikke er hovedproblematik.

Målgruppen omfatter borgere der:

- har brug for social- og specialpædagogisk bistand til opretholdelse af struktur og trygge rammer for at mindske risikoen for udadrettet og selvskadende adfærd
- kan klare de fleste almindelige daglige gøremål, herunder personlig hygiejne med kommunikativ støtte
- har varierende kognitive vanskeligheder
- i nogle situationer kan deltage i særligt tilrettelagte aktiviteter uden ledsagelse

3. Pædagogiske tilgange

Der lægges i indsatsen vægt på:

- At skabe livskvalitet for den enkelte
- At skabe kontinuitet, genkendelighed og overblik i hverdagen
- At skabe fællesskab og forventningens glæde
- At udvikle færdigheder
- At selvstændighed, selvforståelse og selvfølelse styrkes
- At brugerne er aktive i egne valg
- At brugernes sanseapparat stimuleres
- At udvikle partnerkompetence¹

For at understøtte overstående, baseres indsatsen på følgende tilgange, som er relevante og begrundede i forhold til målgruppens behov.

Døvblindespecifik tilgang

En faglig tilgang skal forstås som en ramme, indenfor hvilken tilbuddets indsatser leveres. Den faglige tilgang har indflydelse på, hvordan de enkelte indsatser leveres på tilbuddet og på de metoder, indsatsen leveres efter. I tilbuddet anvendes følgende faglige tilgange, der alle tager afsæt i sansetabet og sansetabets betydning for den enkelte vurderet vha. psykologisk, medicinsk, funktionel udredning og videoanalyse. Døvblindespecifik tilgang, der anerkender og kompenserer for de konsekvenser, som det dobbelte sansetab på syn og hørelse har for den enkelte person med døvblindhed. Tilgangen understøtter, at omverdenen bliver sansemæssig tilgængelig, så personen med døvblindhed har mulighed for at være aktiv deltager i eget liv ud fra de forudsætninger vedkommende har. Tilgangen fokuserer særligt på de 6 deltagelsesdomæner: Selvbestemmelse, kommunikation, socialt liv, almindelig daglig levevis, adgang til information samt orientering og muligheden for at bevæge sig frit og sikkert omkring. Den døvblindespecifikke tilgang indeholder også strukturpædagogisk tilgang med særligt fokus på at skabe genkendelighed og forudsigelighed i borgerens hverdag. Det samme gør sig gældende for den relationspædagogiske tilgang, hvor der er fokus på samspillet mellem mennesker og den enkeltes selvforståelse.

Høretabsspecifik tilgang

En faglig tilgang skal forstås som en ramme, indenfor hvilken tilbuddets indsatser leveres. Den faglige tilgang har indflydelse på, hvordan de enkelte indsatser leveres på tilbuddet og på de metoder, indsatsen leveres efter. I tilbuddet anvendes følgende faglige tilgange, der alle tager afsæt i sansetabet og sansetabets betydning for den enkelte vurderet vha. psykologisk, medicinsk, funktionel udredning og videoanalyse. Høretabsspecifik tilgang, der især tager afsæt i den enkeltes kommunikative forudsætninger samt tager højde for indretning af det pædagogiske, fysiske og psykiske miljø med udgangspunkt i, hvordan der bedst kompenseres for høretabet (Forløbsbeskrivelsen, Socialstyrelsen). Tilgangen fokuserer særligt på de 6 deltagelsesdomæner: Selvbestemmelse, kommunikation, socialt liv, almindelig daglig levevis, adgang til information samt orientering og muligheden for at bevæge sig frit og sikkert omkring. Den høretabsspecifikke tilgang indeholder også strukturpædagogisk tilgang med særligt fokus på at skabe genkendelighed og forudsigelighed i borgerens hverdag. Det samme gør sig gældende for den relationspædagogiske tilgang, hvor der er fokus på samspillet mellem mennesker og den enkeltes selvforståelse.

---

¹ Partnerkompetence; personer i den døvblindes netværk/nærmiljø, som med faglig viden om den enkeltes funktionsnedsættelse er i stand til at synliggøre den døvblindes kompetencer og dermed udvikling af den døvblindes potentialer

Neuropædagogisk tilgang, der har fokus på at tilpasse aktiviteter og indsats til den enkelte borgers ressourcer og udfordringer ud fra viden om, hvordan strukturer og processer i hjernen regulerer udvikling, adfærd og tænkning.

Totalkommunikation

Totalkommunikation er en kommunikationsfilosofi. Filosofien er baseret på en vilje til kommunikation, hvor begge parter yder hinandens sprog og udtryksform respekt og accept, og hvor udvekslingen af informationer sættes højere end indlæringen af bestemte sprogformer.

Ressourcefokuseret tilgang

Ressourcefokuseret tilgang, der tager udgangspunkt i hvad der virker for den enkelte borger via anerkendelse og systematisk brug af kognitive teorier. Der arbejdes med at se muligheder frem for begrænsninger i forhold til borgerens udvikling af kompetencer samt mestring af eget liv. Der tages udgangspunkt i borgers kommunikative ressourcer og ønsker om udvikling i eget liv. Dette sker bl.a. gennem arbejdet med SMARTE-mål og tilpasning af den daglige indsats.

Low Arousal

Low Arousal, der er en pædagogisk tilgang, der lægger vægt på retten til selvbestemmelse og respektfuld behandling, uanset alder og funktionsniveau. Her med særligt fokus på de neuropædagogiske elementer med udgangspunkt i borgerens specifikke sansehandicap samt kommunikative vanskeligheder.

Metoder

Risikovurdering: Brugen af risikovurdering består af følgende elementer:

- Trafiklys
- Situationsbestemt risikovurdering

Elementerne bruges til at forebygge problemskabende adfærd og konflikter. Dette sker gennem brug af ovennævnte elementer kombineret med kommunikation, sanseintegration og mestring.

Totalkommunikation: Totalkommunikation består bl.a. af følgende elementer:

- Taktil kommunikation
- Tegnsprog
- Visuel kommunikation
- Autentisk kommunikation
- Sansestimulering

Metoden bruges til at understøtte kommunikationsfremmende indsatser for borgerens sanseintegration og mestring.

Videoanalyse: Planlægning og evaluering af indsatser kan ske gennem videoanalyse.

Metoden bruges til at skabe kommunikationsfremmende indsatser der understøtter borgerens mestring af eget liv.

4. Status og møder

Der kan afholdes et indskrivningsmøde såfremt kommunen ønsker dette med det formål at afdelingen får et godt kendskab til borgeren. Samtidig kan der ske en forventningsafstemning i henhold til kommunens bestilling og borgers / værges ønsker. Det vil være handlekommune der indkalder til og udfærdiger dagsorden samt referat fra evt. indskrivningsmøde.

Der kan afholdes opfølgingsmøde 3 mdr. efter opstarten såfremt handlekommune ønsker dette. En uge før mødet kan, efter ønske fra kommunen, fremsendes en kortfattet beskrivelse af opstarten. Det vil være handlekommune der indkalder til og udfærdiger dagsorden samt referat fra evt. opfølgingsmøde.

Med udgangspunkt i handleplanen/den kommunale bestilling udarbejdes der individuelle planer i samarbejde med borgeren, og der arbejdes systematisk med opfølgning og udvikling heraf. Systematikken i de individuelle planer baseres på VUM 2,0.

På kommunens forespørgsel vil der blive udfærdiget og fremsendt statusnotater udfærdiget i Region Nordjyllands skabelon 1 gang årligt. Det vil være handlekommune der indkalder til og udfærdiger dagsorden samt referat fra evt. opfølgingsmøde / statusmøde. Det vil være handlekommunen der evt. videresender status m.m. til borger / værge.

5. Fysiske rammer

Bolig og fællesarealer er tilrettelagt hensyntagende og kompenserende. Der er i de udvendige og indvendige fysiske rammer taget højde for, at borgerne kan få de nødvendige taktile informationer samt visuelle / auditive støtte. Dette ses blandt andet ved, at der i gulvet / belægningen er ledelinjer, rumlefter samt opsat pejlemærker, så det er muligt for borgerne at mærke, hvor de er. Der er også indrettet med kontraster, så borgerne får de optimale muligheder for at udnytte deres evt. synsrest.

De fælles køkkener er indrettet således, at der i madlavningen lægges vægt på dufte som et vigtigt informations- og kommunikationsredskab

Borgerne har adgang til de øvrige faciliteter, der hører til tilbuddet herunder varmtvandsbassin, sneezelrum og udearealer.

Borgerne tilbydes tidssvarende boliger med eget bad.

6. Personale

Personalet består af afdelingsleder samt fortrinsvis socialpædagogisk uddannet personale.

På tilbuddet spiller det tværfaglige samarbejde en central rolle. Derfor arbejdes der sammen med øvrige medarbejdere med specifikke kompetencer, såsom lærere, psykolog, ergo- og fysioterapeuter, sygeplejerske, socialrådgiver og seksualvejleder. Derudover er der personale med specialviden om syn, hørelse og mobility.

Der er et højt fagligt niveau, og derfor vægtes uddannelse og kurser særdeles højt. Ansatte gennemgår relevant uddannelse i forhold til specialet og målgruppe, dette er blandt andet taktil og visuel kommunikation samt neuropædagogik.

7. Indhold i ydelsen

I botilbuddet

Det forudsættes, at borgeren tillige visiteres til dagtilbud, herunder eks. aktivitets- og samværstilbud eller voksenundervisning, 4 dage pr. uge i tidsrummet fra kl. 08.30-15.00/fredag kl. 14.00.

I tilbuddet er der normering til 17 dages ferieafholdelse med udgangspunkt i lukkedage i Aktivitets- og samværstilbuddet i Området.

Nattevagtsdækning:

Der er to vågne nattevagter

Socialpædagogisk dag

For borgere i botilbud jf. §108 gælder, at de har en ugentlig socialpædagogisk dag med fokus på kommunikation og indflydelse på eget liv

Med udgangspunkt i "Dansk kvalitetsmodel på det sociale område"² arbejdes der lokalt i botilbuddet med kommunikation og indflydelse på eget liv som udvalgte temaer. Borgernes kommunikative ressourcer og forudsætninger for indflydelse på eget liv skal således afdækkes og dokumenteres i de individuelle planer. Den socialpædagogiske dag har en central funktion i forhold til afdækning af

² Dansk kvalitetsmodel handler om at forbedre kvaliteten på de sociale tilbud. Det sker ved at indsamle og formidle viden om, hvad der virker i praksis. Gør vi det, vi siger, vi gør?

borgernes ressourcer og forudsætninger, idet observationer og erfaringer herfra anvendes som dokumentation.

Social- og specialpædagogisk træning/støtte

Kommunikation

- Let støtte til vedligeholdelse og udvikling af samspil og kommunikative kompetencer, herunder brug af totalkommunikation
- Let støtte til generel information, planlægning og forberedelse ift. dagligdagen
- Let støtte til udvikling af partnerkompetence
- Let støtte til tolkning af kendt og kompetent personale

Socialt samspil, netværk og relationer

- Let støtte til vedligeholdelse og udvikling af sociale kompetencer
- Let støtte til at udvikle og/ eller bevare kontakten til nærmeste pårørende/ netværk
- Let støtte til deltagelse i samfundslivet
- Let støtte til at skabe indhold i fritiden

Personlig og praktisk hjælp

Personlig hygiejne

- Let kommunikativ støtte og / eller let praktisk hjælp ved almindelig personlig hygiejne samt forflytninger
- På grund af borgerens behov for at have tæt fysisk kontakt i forhold til at kunne kommunikere prioriteres den personlige hygiejne højt

Let kommunikativ støtte og hjælp til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet

- Oprydning/rengøring i lejligheden
- Tøjvask, sortering m.v.
- Tilberedning af alle måltider
- Personlige indkøb

Sygdom / fravær fra dagtilbud

I tilfælde af sygdom der medfører, at en borger ikke kan benytte sig af uddannelses-, dag- eller beskæftigelsestilbuddet vil personalenormeringen kunne tilgodese op til 14 dages sygdom over et år indenfor taksten.

Såfremt borgeren vedvarende ikke kan benytte sit uddannelses-, beskæftigelses- eller aktivitets- og samværstilbud, vil der blive taget kontakt til handlekommunen. Dette med henblik på eventuel bevilling af støtte og indsats i dagtimerne i botilbuddet.

Ved helt særlige situationer, og i en afgrænset periode, hvor behovet for støtte ændres markant, vil der blive taget kontakt til handlekommunen vedrørende eventuel bevilling af tillægsydelse. Hvis borgerens behov over tid afviger i forhold til den matchede målgruppebeskrivelse og ved varig/længerevarende ændring i behovet for social- og specialpædagogisk bistand vil der være mulighed for matchning til andet ydelsesindhold.

8. Generelt for alle § 108 tilbud

Ledsagelse

Ledsagelse ved besøg hos forældre / nærmeste pårørende kan ydes op til 4 gange årligt.

Der ydes vederlagsfri personaleledsagelse til én årlig fælles tur tilrettelagt af tilbuddet á max 7 dage. Det forudsættes, at borgeren er i stand til at deltage i feriearrangement, hvor enten hele botilbuddet eller en gruppe rejser sammen, og med personalenormering som i dagligdagen. Den enkelte borger betaler for eget ferieophold.

Herudover leverer botilbuddet, vederlagsfrit for borgeren, ledsagelse til formål, som er fastlagt i borgerens handleplan.

Transport

Botilbuddet tilbyder nødvendig transport til eventuel behandling, der er relateret til årsagen for beboerens ophold i botilbuddet, når borgeren ikke selv kan transportere sig. Borger betaler ikke for denne transport.

Udover transport i behandlingsøjemed, ydes der af botilbuddet vederlagsfri transport i forbindelse med aktiviteter, der er aftalt i forbindelse med udarbejdelse af handleplan for borgeren, og som ligger udenfor egentlige fritidsaktiviteter, indkøb, besøg m.v.

Behandling

Specifikke målrettede opgaver, rådgivning og vejledning

- Fysioterapeutisk / ergoterapeutisk bistand
  - o Efter faglig terapeutisk vurdering kan der ydes behandling op til ½ time samlet pr. uge
  - o Undersøgelse og udredning af funktionsniveau
  - o Rådgivning og vejledning til borgere og personale
  - o Hjælp til at sikre, at borgerne har de rette hjælpemidler
  - o Hjælp til at vurdere personlige hjælpemidler

- Psykolog bistand
  - o Rådgivning og vejledning af fagpersonale
  - o Undersøgelser og vurderinger af borgerne
  - o Tværfagligt samarbejde
  - o Kortere samtaleforløb med borgerne

- Mobilityinstruktion
  - o Rådgivning, vejledning og undervisning af borgere og personale i mobility, mobility-teknikker og hjælpemidler
  - o ADL³-teknikker og aktiviteter i samarbejde med ergoterapeut og personalet omkring beboerne
  - o Vurdering og tilrettelæggelse af tilgængelighed af det fysiske miljø, både ude og inde

- Sygeplejefaglig bistand
  - o Rådgivning og vejledning til borgere og personale, herunder
  - o Opfølgning, støtte og kontrol vedrørende borgere i medicinsk behandling
  - o Opmærksomhed og reaktion på bivirkninger vedr. borgere i medicinsk behandling
  - o Opmærksomhed og reaktion på bivirkninger af behandlingen

- Samarbejde, rådgivning og vejledning i øvrigt
  - o Syns- og hørekonsulenter
  - o Kost- og ernæringsvejledning

Borgere i botilbud får medicin og lægehjælp under samme betingelser, som gælder for andre befolkningsgrupper. Det vil sige, at eventuel egenbetaling afholdes af borgerne selv.

Grundet kommunikationsformerne kræves der ved behandling tilstedeværelse af en kendt og kompetent kommunikationspartner.

Øvrige ydelser indeholdt i et § 108 botilbud

Hjælpemidler, der er til fælles brug for borgerne i et botilbud for voksne, stilles til rådighed som led i tilbuddet. Borgeren søger handlekommunen om hjælpemidler, som er personlige for den enkelte, idet de alene anvendes af den pågældende og f.eks. medtages under ophold uden for tilbuddet.

---

³ ADL = Almindelig daglig levevis

Valgfrie ydelser i § 108 tilbud

Feriearrangement er ikke en del af indholdet i tilbuddet, men en valgfri ydelse, som borgerne kan vælge at tilkøbe.

Borgerne kan købe kost af botilbuddet. Prisen herfor beregnes og opkræves af tilbuddet direkte fra borgeren.

Madfremstilling er en del af botilbuddets pædagogiske indsats, og borgeren deltager som udgangspunkt heri. Såfremt en borger ikke deltager i madfremstillingen, kan handlekommunen vælge at opkræve kostforarbejdningsbidrag fra beboeren.

Udover dette kan tilkøbes en servicepakke indeholdende forsikring, rengøringsartikler samt vaskepulver.

Udgangspunktet er, at længerevarende botilbud er umøblerede, og at borgerne selv står for indkøb af møbler og andet inventar til deres egen bolig, og selv afholder udgiften hertil.

Borgerens egenbetaling til husleje, vand, varme og el opkræves af og betales direkte til handlekommunen.